

[Uz Sākumlapu](#) > ... > [Prasības iesniegšana Tiesā](#) > [Kur Un Kā](#) > [Kuras Valsts Tiesības jāpiemēro?](#) > [Scotland](#)

Kuras valsts tiesības jāpiemēro?

Skotija

Saturu nodrošina

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Tiesību avoti

1.1 Valsts tiesību normas

Skotijai ir atsevišķa un atšķirīga "jaukta" tiesību sistēma. Šo "piemērojamo tiesību" jomu ir īpaši ietekmējušas kontinentālās sistēmas, kā arī paražu tiesības. Skotija ir atsevišķa jurisdikcija Apvienotajā Karalistē, un ir vajadzīgi tiesību kolīziju normas, lai noteiktu Apvienotās Karalistes iekšējās lietas, kā arī faktiski starptautiskas lietas. Parasti, kad Apvienotā Karaliste ir kļuvusi par pusi starptautiskā instrumentā, kurā ir piemērojamas tiesību normas, ir pieņemts lēmums piemērot tos pašus noteikumus normu kolīzijām Apvienotās Karalistes iekšienē, lai gan parasti nav pienākuma to darīt. Skotijas tiesību aktos šī joma atzīta par starptautiskajām privāttiesībām vai kolīziju normām.

Tāpat kā Anglijā un Velsā, daudzi noteikumi izriet no tieši piemērojamām ES regulām. Attiecībā uz civillietām un komercietām tās ir šādas. Regula 593/2008 par tiesību aktiem, kas piemērojami līgumsaistībām (regula Roma I) un Regula 864/2007 par tiesību aktiem, kas piemērojami ārpuslīgumiskām saistībām (regula Roma II). Attiecībā uz līgumiem, kas noslēgti pirms 2009. gada 17. decembra (regula Roma I attiecas uz līgumiem, kas noslēgti minētajā datumā vai vēlāk), joprojām ir spēkā 1990. gada Likums (piemērojamais likums) par līgumiem (kas īstenoja 1980. gada Romas konvenciju). 1995. gada Likums par starptautiskajām privāttiesībām (dažādi noteikumi) attiecas tikai uz situācijām, uz kurām neattiecas regula Roma II (regula attiecas uz gadījumiem, kad zaudējumi radušies pēc 2009. gada 11. janvāra).

Citās jomās parasti piemēro paražu tiesības. Ģimenes lietu tiesību avoti Skotijā ir paražu tiesības; likumi (bieži vien pēc Skotijas Tiesību komisijas ieteikumiem); un ES un starptautiskās saistības.

1.2 Daudzpusējas starptautiskās konvencijas

1961. gada Konvencija par tiesību normu kolīzijām attiecībā uz testamentārās mantošanas kārtību.

Romas 1980. gada Konvencija par tiesību aktiem, kas piemērojami līgumsaistībām (aizstāta ar regulu Roma I attiecībā uz līgumiem, kas noslēgti 2009. gada 17. decembrī vai vēlāk).

Hāgas 1985. gada 1. jūlija Konvencija par trastiem piemērojamiem tiesību aktiem un to atzīšanu.

1.3 Svarīgākās divpusējās konvencijas

Mums nav zināmas divpusējās konvencijas par tiesību normu izvēli, kurās Apvienotā Karaliste ir līgumslēdzēja puse.

Tomēr jāatzīmē, ka, lai gan 1980. gada Romas Konvencija un Hāgas Konvencija ļauj valstij piemērot kādu citu tiesību normu izvēli "iekšējām" normu kolīzijām, piemēram, kolīzijām starp Anglijas un Velsas un Skotijas tiesību aktiem, Apvienotā Karaliste ir izvēlējusies neizmantot šo iespēju. Tādējādi Romas konvenciju (attiecinā uz līgumiem, kas noslēgti pirms 2009. gada 17. decembra) un Hāgas konvenciju piemēro tiesību normu kolīzijām starp dažādām Apvienotās Karalistes jurisdikcijām, kā arī uz starptautiskām normu kolīzijām.

2 Kolīziju normu piemērošana

2.1 Vai tiesnesim ir pienākums pēc savas iniciatīvas piemērot kolīziju normas?

Ārvalstu tiesību akti (t. i., tiesību akti, kas nav Skotijas tiesību akti) Skotijas tiesās tiks piemēroti tikai tad, ja tie būs piemērojami saskaņā ar valsts kolīziju normām, un tikai tad, ja persona, kas vēlas uz tiem atsaukties, tos būs norādījusi un apstiprinājusi. Šis noteikums attiecas uz pierādījumiem un procedūru, un tāpēc to nevar aizstāt ar ES instrumentiem.

2.2 Atgriezeniskā norāde

Renvoi ir process, kurā tiesas atrašanās valsts tiesa tiesību kolīziju normu situācijā pieņem ārvalstu tiesību aktus. Tas var attiekties uz dažādām tiesību jomām, piemēram, mantošanas tiesībām un ģimenes tiesībām, lai gan Skotijas tiesu praksē nav daudz lietu par *renvoi*. Attiecīgās ES regulas (piemēram, Roma I un Roma II) izslēdz *renvoi* piemērošanu, un tāda pati pieeja tika izmantota 1995. gada Starptautisko privāttiesību likumā (dažādi noteikumi) attiecībā uz neatļautu darbību/civiltiesību pārkāpumu.

2.3 Piesaistes kritērija izmaiņas

To parasti nosaka, kad norāda laiku, kurā piemēro piesaistes kritēriju. Gadījumā, ja tiek nodotas īpašumtiesības uz kustamo īpašumu, tiek piemērots tās vietas tiesības, kur atrodas kustamais īpašums laikā, kad notiek notikums, ar kuru tiek nodotas īpašumtiesības.

2.4 Izņēmumi kolīziju normu piemērošanā

Skotijas tiesas, pamatojoties uz to, ka tiesību akti ir pretrunā Skotijas sabiedriskajai kārtībai, var atteikties piemērot citādi piemērojamus ārvalstu tiesību aktus. Lai gan terminu "starptautiskā sabiedriskā kārtība" šajā kontekstā nelietotu, "pretrunā ar Skotijas sabiedrisko kārtību" nozīmē to, ka attiecīgais tiesību akts tiek uzskatīts par nepieņemamu, pat pieļaujot to, ka lieta ir starptautiska lieta, kurai Skotijas tiesību akti nebūtu jāpiemēro. Skotijas sabiedriskās kārtības normas dažkārt izriet no starptautiskiem instrumentiem vai normām, piemēram, Eiropas Cilvēktiesību konvencijas.

Turklāt gan regulā Roma I, gan regulā Roma II tagad ir paredzēts, ka tiek piemērotas tiesas atrašanās valsts prevalējošās imperatīvās normas – neatkarīgi no tiesību aktiem, kas ir citādi piemērojami līgumam. Šādu noteikumu skotu tiesību aktos nav daudz, un tie, kas pastāv, galvenokārt ir atrodami visas Apvienotās Karalistes mēroga likumos. Piemēram, neizpildāmība attiecībā uz ieguldījumu līgumiem, ko noslēgušas nepilnvarotas personas vai kas noslēgti ar nepilnvarotu personu starpniecību vai pēc nelikumīgas informācijas sniegšanas klientam saskaņā ar 2000. gada Finanšu pakalpojumu un tirgu likuma 26. un 30. pantu.

2.5 Ārvalstu tiesību pārbaude

Ārvalstu tiesību aktu saturs ir faktiskais apstāklis, un tādējādi pierādījumi ir jāsniedz pusēm un tiesnesim ir jāizdara secinājumi, balstoties uz šo pierādījumu analīzi. Tiesnesis nevar patstāvīgi izmeklēt un piemērot ārvalstu tiesību aktus. Ja pierādījumi ir pretrunīgi, tiesnesim ir jāizlemj, kuras puses viedoklis šķiet ticamāks, un šim nolūkam viņš var izskatīt ārvalstu likumus un lietas, kas ir minētas pierādījumos.

Vienīgais izņēmums no noteikuma, ka ārvalstu tiesību normu ir faktiskais apstāklis, ir gadījumā, kad Apvienotās Karalistes Augstākā tiesa, apelācijas kārtībā skatot pārsūdzību no vienas Apvienotās Karalistes daļas, var piemērot jebkuras citas Apvienotās Karalistes jurisdikcijas tiesību aktus, pat ja ar pierādījumiem nav pierādīts minēto tiesību aktu saturs. Tas ir tāpēc, ka Augstākajā tiesā ir tiesneši no visām Apvienotās Karalistes jurisdikcijām, un tā uzskata, ka ir tiesīga piemērot jebkuras no šīm jurisdikcijām tiesību aktus.

Ja ir jāpārbauda ārvalstu tiesību akti, to parasti dara ar ekspertu liecībām. Nepietiek tikai ar to, ka tiesai iesniedz, piemēram, ārvalstu tiesību akta tekstu, piemēram, ja neuzskatīs sevi par kvalificētu, lai interpretētu vai piemērotu ārvalstu juridiskās normas bez kādas personas, kurai ir atbilstīgas zināšanas par attiecīgo sistēmu, norādījumiem. Eksperta liecības var sniegt ikviens, kuram ir atbilstošas zināšanas vai pieredze, pat ja tas nav praktizējošs jurists citā valstī. Piemēram, ir tikuši uzaicināti akadēmiķi.

Parasti, ja puses nepiekrīt ārvalstu tiesību aktu saturam, ekspertiem tas jāapliecina ar mutiskiem pierādījumiem,

kuros tie var atsaukties uz dokumentāriem materiāliem, ko var iesniegt tiesai. Ja nav strīda, puses var vienkārši vienoties vai iesniegt pierādījumus.

Pastāv pieņēmums, ka ārvalstu tiesību normas ir tādas pašas kā skotu tiesību normas. To acīmredzami var atspēkot ar pierādījumiem, kas pietiekami pierāda ārvalstu tiesību aktu (atšķirīgo) saturu.

3 Kolīziju normas

3.1 Līgumsaistības un tiesību akti

Lietās, kas attiecas uz līgumsaistībām civillietās un komercietās situācijās, kas saistītas ar tiesību normu kolīzijām, tieši piemērojama regula Roma I (Regula (EK) Nr. 593/2008 par tiesību aktiem, kas piemērojami līgumsaistībām). Universāluma princips nozīmē, ka visus regulā Roma I noteiktos tiesību aktus piemēro neatkarīgi no tā, vai tie ir kādas ES dalībvalsts tiesību akti.

Regula Roma I neattiecas uz pierādījumu vai procedūras jautājumiem, kurus turpina reglamentēt tiesas atrašanās valsts tiesību akti. Izņēmums ir noteikumi, kas nosaka pierādīšanas pienākumu, un par ko regulā Roma I norādīts, ka tos reglamentē tiesību akti, kas reglamentē līgumsaistības saskaņā ar regulu. Noilguma un noilguma termiņu interpretāciju, izpildi un saistību pārkāpuma sekas, cita starpā, reglamentē saskaņā ar regulu piemērojamie tiesību akti.

Regulas Roma I galvenie noteikumi ir šādi. Ja puses ir izdarījušas skaidru izvēli tiesību aktos vai ja izvēli var skaidri pierādīt ar līguma noteikumiem vai lietas apstākļiem, piemēro minēto tiesību aktu.

Attiecībā uz izvēles brīvību pastāv ierobežojumi. Regulas Roma I 3. pantā ir noteikts, ka gadījumos, kad ir izdarīta tiesību aktu izvēle, bet visi citi "apstākļi, kas attiecas uz šo situāciju", atrodas citā valstī, tiesību normu izvēle atstās spēkā tos minētās valsts tiesību aktu noteikumus, no kuriem nevar atkāpties ar vienošanos. Regulas 9. pantā ir noteikts, ka ir jāpiemēro valsts prevalējošās imperatīvās normas, pat ja puses nav izmantojušas tiesību normu izvēles brīvību. Turklāt attiecībā uz patērētāju un darba līgumiem izvēlētie tiesību akti parasti nevar atņemt patērētājam vai darbiniekam sistēmas imperatīvo normu aizsardzību, ko piemērotu, normu izvēles trūkuma gadījumā.

Gadījumos, kad nav izdarīta skaidra tiesību normu izvēle vai kad to var skaidri pierādīt, regulas Roma I 4. pantā ir izklāstīti reglamentējošo tiesību aktu noteikšanai papildu noteikumi, kas bieži vien ir saistīti ar tās puses pastāvīgo dzīvesvietu, kura neveic samaksu par produktu vai pakalpojumu, piemēram, pārdevējs līgumā par preču pārdošanu, bankas aizdevuma devējs vai garantijas devējs galvojuma līgumā. Šo pieņēmumu var atspēkot par labu valstij, ar kuru līgums ir acīmredzami ciešāk saistīts. Judikatūra, kas attiecas uz Romas konvenciju un kas var palikt spēkā saistībā ar regulas Roma I interpretāciju, apstiprina, ka, lai atspēkotu pieņēmumu, ir jābūt vismaz skaidram faktoru priekšnoteikumam par labu otrai valstij. Lielākā daļa tiesnešu nozīmīgā Skotijas lietā *Caledonia Subsea/Microperi SA* lēma plašāk un norādīja, ka pieņēmums būtu jāatspēko tikai tad, ja lietas izņēmuma apstākļos parastā izpildītāja pastāvīgajai dzīvesvietai nebūtu faktiskas nozīmes.

3.2 Ārpuslīgumiskās saistības

Regula Roma II (Regula (EK) Nr. 864/2007 par ārpuslīgumiskām saistībām piemērojamiem tiesību aktiem) attiecas uz ārpuslīgumiskām saistībām civillietās un komercietās situācijās, kas saistītas ar tiesību normu kolīzijām. Lai piemērotu regulā paredzētos noteikumus, ir jābūt nodarītam vai pastāv kaitējuma nodarīšanas iespēja. Kaitējums ietver jebkādas "sekasām", kas rodas no neatļautas darbības/civiltiesību pārkāpuma, netaisnīgas iedzīvošanās, *negotiorum gestio* (ārpuslīgumiskas saistības, kas izriet no darbības, kura veikta bez pienācīgas pilnvaras saistībā ar citas personas lietām), vai kā *culpa in contrahendo* (ārpuslīgumiskas saistības, kas izriet no darījumiem pirms līguma noslēgšanas). Regula Roma II cita starpā neattiecas uz apmelošanas gadījumiem vai līdzvērtīgu prasību, kas iesniegta saskaņā ar ārvalstu tiesību aktiem.

Saskaņā ar regulas Roma II vispārējo noteikumu, kas attiecas uz neatļautām darbībām, piemēro tās valsts tiesību aktus, kurā nodarīts kaitējums. Īpaši noteikumi nosaka tiesību aktus, kas piemērojami dažiem ārpuslīgumisko saistību veidiem, tostarp attiecībā uz produktatbildību, negodīgu konkurenci, kaitējumu videi un intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumiem. Regulā ir arī paredzēti noteikumi par negodīgu iedzīvošanos, *negotiorum gestio* un *culpa in contrahendo*. Regula ļauj pusēm izvēlēties piemērojamos tiesību aktus noteiktos apstākļos. Tomēr ar regulu tiek noteikti ierobežojumi tam, lai, piemērojot regulas noteikumus, izvairītos no tiesas

atrašanās valsts tiesību aktu piemērošanas un lai izvairītos no tādas valsts noteikumiem, kas nav izraudzītā valsts, kad visi ar situāciju saistītie apstākļi kaitējuma rašanās laikā atrodas minētajā valstī.

Skotijā ir daži gadījumi, uz kuriem neattiecas regula Roma II, bet piemēro 1995. gada Starptautisko privāttiesību likumu (dažādi noteikumi) vai paražu tiesības.

3.3 Personas statuss, tā aspekti saistībā ar civilstāvokli (vārds, dzīvesvieta, rīcībspēja)

Domicils

Skotijā ārlaulībā dzimušas personas statuss tika atcelts ar 2006. gada Ģimenes lietu likuma (Skotija) 21. pantu. Tādējādi 2006. gada Likuma 22. panta 2. punkts paredz, ka, ja a) bērns, kas jaunāks par 16 gadiem, vecāki dzīvo vienā valstī; un b) bērnam ir mitekļis pie viena vecāka vai mitekļis (vai mājas) pie katra no vecākiem, bērnam ir domicils tajā pašā valstī, kur bērns dzīvo. Citos gadījumos 22. panta 3. punkts paredz, ka bērna domicils ir valstī, ar kuru bērnam ir visciešākā saikne.

Personām, kas vecākas par 16 gadiem, turpina attiekties viņu iepriekšējā dzīvesvieta, ja vien tās neizraugās izvēlēties dzīvesvietu. Lai izraudzītos izvēlēties dzīvesvietu, personai faktiski jāpārceļas uz jauno valsti, kurā tā vēlas uzturēties, un viņai ir jāizrāda nodoms atteikties no iepriekšējās dzīvesvietas un arī nodoms pastāvīgi dzīvot jaunajā valstī. Ja tiek pamesta izvēlēties dzīvesvieta, atjaunojas izcelsmes domicils, lai aizpildītu tukšumu līdz brīdim, kad var iegūt jaunu dzīvesvietu.

Precētu personu domicils tagad tiek novērtēts neatkarīgi no otra laulātā dzīvesvietas.

1973. gada Domicila un laulības lietu tiesvedības likuma 1. pants nosaka, ka precētai sievietei ir tādas pašas tiesības uz dzīvesvietu kā jebkurai citai personai. Tomēr, ja sieviete apprecējusies pirms 1973. gada Likuma (un tādējādi ieguvusi vīra dzīvesvietu saskaņā ar veco likumu), viņa turpina saglabāt šo dzīvesvietu, ja vien viņa to neatsakās vai neiegūst jaunu izvēlēties dzīvesvietu.

Vārds

Tiesības dot bērnam vārdu ir daļa no vecāku pienākumiem un tiesībām. Jebkurā strīdā par PRR 1995. gada Bērnu likuma 11. pants nosaka, ka tiesa uzskata bērna labklājību par savu galveno prioritāti.

Pieaugušajiem parasti ir tiesības saukt sevi jebkurā vārdā, kas viņiem patīk Skotijā, ja vien nav krāpniecisku nodomu. Jebkura persona, kas ir vecāka par 16 gadiem un kuras dzimšana ir reģistrēta Skotijā vai kura ir likumīgi adoptēta Skotijā, var pieteikties Skotijas Valsts reģistrā, lai veiktu vārda maiņu. Taču nav pienākuma šo pakalpojumu izmantot. Sīkāku informāciju par vārda maiņu var atrast [Skotijas Valsts reģistra](#) tīmekļa vietnē.

Spēja slēgt līgumu

Spēju slēgt līgumus, sastādīt testamentus utt. reglamentē dažādi tiesību akti atkarībā no jautājuma, saistībā ar kuru rodas jautājums par attiecīgo tiesībspēju. 1991. gada Tiesībspējas vecuma likums (Skotija) noteiktos apstākļos ir svarīgs. Saskaņā ar 1991. gada Tiesībspējas vecuma likumu (Skotija) personai, kas ir 16 gadus veca vai vecāka, ir tiesībspēja veikt jebkuru darījumu. Jaunākai personai ir tiesībspēja dažos likumā noteiktajos gadījumos.

3.4 Tiesisko attiecību noteikšana starp vecākiem un bērniem, ieskaitot adopciju

Skotijas tiesību akti piešķir vecākiem (un dažām citām personām, kurām ir tiesībspēja un rīcībspēja rūpēties par bērnu) vecāku tiesības un pienākumus. Attiecībā uz vecāku tiesībām un pienākumiem 1995. gada Bērnu likumā (Skotijā) ir paredzēti noteikumi. Skotijas tiesību aktus piemēros ikreiz, kad Skotijas tiesām ir jurisdikcija, ievērojot 1996. gada Hāgas konvencijas un Briseles IIa noteikumus. Adopcijas jautājumus Skotijas tiesību aktos nosaka 2007. gada Adopcijas un bērnu likums (Skotija).

3.5 Laulība, pāru kopdzīve bez laulības, partnerattiecības, laulības šķiršana, laulāto atšķiršana, uzturēšanas saistības

Laulība būs spēkā Skotijā tikai tad, ja būs izpildītas noteiktas prasības. Abām pusēm jābūt tiesībām precēties, jābūt pilnai tiesībspējai un pilnībā jāpiekrīt laulībai.

2006. gada Ģimenes lietu likuma (Skotija) 38. panta 1. punkts nosaka, ka laulības slēgšanā ir jāievēro formalitātes, kas paredzētas tās vietas tiesību aktos, kurā laulība tiek slēgta. Tas attiecas uz ceremonijas spēkā esību un tās elementiem, piemēram, vai jāizmanto kādi īpaši frāžu formulējumi, vai laulībai jānotiek konkrētā vietā, vai laulības ceremoniju var vadīt pilnvarnieks.

Jautājumu par to, vai personai, kas stājas laulībā, bija tiesības to darīt un vai tā bija pilnībā piekritusi laulībai, nosaka tās dalībvalsts tiesību akti, kurā tieši pirms laulības bija šīs personas domicils (2006. gada likuma 38. panta 2. punkts). Skotijā tiesībspēja doties laulībā ir no 16 gadiem. Piekrišanai ir jābūt patiesai un nopietnai piekrišanas apmaiņai starp abām pusēm.

Skotija tagad atzīst arī viendzimuma laulības pēc 2014. gada Laulības un reģistrētu partnerattiecību likuma (Skotija) ieviešanas. Tas attiecas arī uz viendzimuma laulībām, kas noslēgtas gan Skotijā, gan ārzemēs.

Ja nav juridisku šķēršļu laulībai, ikviens var apprecēties Skotijā. Skotijā nav dzīvesvietas prasības pāriem, kas vēlas apprecēties šeit, lai gan personām no trešām valstīm var būt nepieciešama imigrācijas atļauja.

Reģistrētas partnerattiecības un viendzimuma pāru laulība

Skotijas tiesību akti atzīst arī reģistrētas partnerattiecības saskaņā ar 2004. gada Reģistrētu partnerattiecību likumu. 2004. gada likuma 85. pantā ir noteikts, ka reģistrētas partnerattiecības tiek veidotas, ja divas viena dzimuma personas paraksta aizpildītu reģistrētu partnerattiecību dokumentu divu liecinieku klātbūtnē, kas ir vecāki par 16 gadiem, un pilnvarota reģistrētāja (vienlaicīgā klātbūtnē).

2004. gada likums paredz arī īpašus noteikumus attiecībā uz reģistrētām partnerattiecībām, kas izveidotas ārpus Apvienotās Karalistes. Ārvalstu viendzimuma reģistrētās partnerattiecības, kas ir likumīgi izveidota ārpus Apvienotās Karalistes, tiks uzskatīta par reģistrētām partnerattiecībām Skotijā, ja tā atbildīs konkrētiem kritērijiem, kas noteikti 2004. gada likumā.

Kopdzīve

Parasti Skotijā, ja pāris dzīvo kopā tā, it kā būtu precējies, viņu kopdzīve radīs noteiktas tiesības un pienākumus. 2006. gada Ģimenes tiesību likums (Skotija) paredz kopdzīves tiesības pāriem (kas vienādi attiecas gan uz viena dzimuma pāriem, gan uz dažādu dzimumu pāriem). Piemēram, 26. pants paredz tiesības uz dažām mājaisimniecības lietām; 27. pantā minētas tiesības uz konkrētiem naudas līdzekļiem un īpašumu; 28. pants paredz finanšu noteikumus par atšķiršanu; 29. pants paredz finanšu nodrošinājumu gadījumos, kad viens no kopdzīves partneriem mirst, neatstājot testamentu; un 30. pants paredz noteikumus par civiltiesiskās aizsardzības rīkojumiem, lai aizsargātu pret ļaunprātīgu izmantošanu.

Laulības šķiršana un laulāto atšķiršana

Laulības šķiršanas un laulāto atšķiršanas lietās Apvienotās Karalistes tiesību aktos (proti, 1973. gada Domicila un laulību lietu tiesvedības likumā un 2004. gada Reģistrētu partnerattiecību likumā) ir paredzēts noteikums par to, kad Skotijas tiesām ir jurisdikcija laulības šķiršanas un laulības izbeigšanas lietās. Sīkāku informāciju var atrast [Skotijas Tiesu un tribunālu dienesta](#) tīmekļa vietnē.

Uzturlīdzekļi

Attiecībā uz uzturlīdzekļiem Darba un pensiju departaments sniedz ar likumu noteiktos [bērnu uzturlīdzekļu pakalpojumus](#) visā Lielbritānijā.

Skotijā ir paredzēts arī 1985. gada Ģimenes tiesību likums (Skotija) par pienākumiem pret ģimenes locekļiem, piemēram, laulātajiem un bērniem. Pienākums sniegt atbalstu ir pienākums sniegt tādu atbalstu, kāds ir pamatots attiecīgajos apstākļos.

3.6 Laulāto mantiskās attiecības

Skotijai ir finanšu noteikumu sistēma attiecībā uz laulības šķiršanu vai civilo partnerattiecību izbeigšanu. Skotijas tiesību akti nosaka konkrētus principus, kas jāņem vērā, lemjot par finansiālo nodrošinājumu un laulāto mantas sadali, un šie principi ir ietverti 1985. gada Ģimenes tiesību likumā (Skotija).

Skotijas tiesību vispārīgais noteikums ir tāds, ka laulāto mantas neto vērtība ir taisnīgi jāsadala starp pusēm, ja vien nav iemesla pret taisnīgu un vienlīdzīgu sadali. Laulāto manta ir visa manta, kas pieder laulības vai reģistrētu partnerattiecību pusēm un kas iegūta pirms laulības vai reģistrētām partnerattiecībām vai to laikā. 1985. gada likuma 9. pantā ir izklāstīti principi, kas jāņem vērā, pieņemot jebkādu uzturlīdzekļu rīkojumu laulības šķiršanas vai reģistrētu partnerattiecību izbeigšanas gadījumā, kam būtu jāpalīdz izlemt, vai laulāto manta būtu vienlīdzīgi jāsadala starp pusēm, vai arī vienam laulātajam vai reģistrētu partnerattiecību partnerim ir jāsaņem lielāka daļa nekā otram.

3.7 Testamenti un mantojums

Likumiskas mantošanas gadījumā (t. i., ja nav testamenta) uz kustamo īpašumu attiecas tās valsts tiesību akti, kurā testatora nāves dienā atrodas viņa domicils, un uz nekustamo īpašumu attiecas tās valsts tiesību akti, kurā īpašums atrodas nāves dienā. Tie paši noteikumi attiecas uz gadījumiem, kad tiek apstrīdētas "likumīgās tiesības" (t. i., dažu ģimenes locekļu tās tiesības mantot daļu aizgājēja mantas, pār kurām testaments nevar prevalēt). Likumīgās tiesības ir jāņem vērā gan pagaidu likumiskās, gan testamentārās mantošanas gadījumā. Jāatzīmē, ka pašlaik saskaņā ar Skotu tiesību aktiem likumīgās tiesības attiecas tikai uz kustamo īpašumu, un tādēļ tās ir izmantojamas tikai tad, ja aizgājēja nāves brīdī viņa dzīvesvieta bija Skotijā. Gadījumos, kas saistīti ar testamentiem, testatora spēju sastādīt testamentu reglamentē viņa dzīvesvietas likums dienā, kad testaments pieņemts attiecībā uz kustamo īpašumu, un tās valsts tiesību akti, kurā īpašums atrodas, attiecībā uz nekustamo īpašumu.

Saskaņā ar 1963. gada Testamentu likumu testamentu uzskata par likumīgi sastādītu ("formāli spēkā esošs") (piemēram, pareizā formā, pareizais liecinieku skaits), ja tas atbilst kādam no šādiem iekšējiem tiesību aktiem: tās vietas likums, kurā testaments sastādīts (parakstīts un apliecināts); testatora domicila, pastāvīgās dzīvesvietas vai valstspiederības valsts tiesību akti testamentā sastādīšanas dienā; testatora domicila, pastāvīgās dzīvesvietas vai valstspiederības valsts tiesību akti viņa nāves brīdī. Tas formāli būs spēkā arī attiecībā uz nekustamo īpašumu, ja tas atbilst tās valsts tiesību aktiem, kurā atrodas īpašums.

Testamenta noteikumi, kas attiecas uz kustamo īpašumu, ir spēkā un izpildāmi ("spēkā esoši pēc būtības") (piemēram, ierobežojumi attiecībā uz to mantojuma daļu, ko var likumīgi nodot saskaņā ar testamentu), ja tie atbilst testatora domicila valsts tiesību aktiem viņa nāves dienā. Testaments attiecībā uz nekustamo īpašumu ir spēkā pēc būtības, ja tas atbilst tās valsts tiesību aktiem, kurā īpašums atrodas testatora nāves dienā.

Testamentu interpretē atbilstoši testatora norādītajiem tiesību aktiem, šāds nolūks var būt pausts testamentā vai būt izsecināms no tā. Visos citos gadījumos attiecībā uz kustamo īpašumu uzskata, kas piemērojami testatora domicila valsts tiesību akti, kas bija spēkā dienā testamentā sastādīšanas dienā. Iespējams, šis noteikums attiecas arī uz nekustamo īpašumu. Izņēmuma gadījumos, kad testamentā nav skaidri norādīti piemērojami tiesību akti, piemēro domicila valsts tiesību aktus, kas bija spēkā testatora nāves dienā.

Jāatzīmē, ka 1963. gada likuma 4. pantā ir noteikts:

"testamenta saturu nemaina, ja pēc testamentā sastādīšanas ir mainījies testatora domicils."

Iespējamo testamentā atsaukšanas pamatotību nosaka testatora domicila likums tajā datumā, kad notiek iespējamā atsaukšana attiecībā uz kustamo īpašumu, un tās vietas likums, kur atrodas nekustamais īpašums, kur testamentā atsaukšana ietekmētu minēto īpašumu. Testaments, kura mērķis ir atcelt agrāk sastādītu spēkā esošu testamentu vai agrāk sastādīta spēkā esoša testamentā noteikumu, tiek uzskatīts par oficiāli spēkā esošu, ja minētais testaments atbilst jebkuras valsts tiesību aktiem, saskaņā ar kuriem atsauktais testaments vai noteikums tiktu uzskatīts par pienācīgi sastādītu.

3.8 Nekustamais īpašums

Jautājums par to, vai īpašums ir klasificējams kā kustams vai nekustams, izlemj atbilstoši tās vietas tiesību akti, kurā atrodas īpašums.

Nekustamā īpašuma gadījumā piemērojami tiesību akti ir īpašuma atrašanās vietas tiesību akti. Tas attiecas uz visiem jautājumiem par darījumu, tostarp spēju, formalitātēm un spēkā esamību pēc būtības. Ir atšķirība starp zemes vai citu nekustamo īpašumu nodošanu un līgumu, kas reglamentē pušu tiesības un saistības attiecībā uz šo nodošanu — to reglamentē atsevišķi piemērojami tiesību akti (jo īpaši saskaņā ar regulu Roma I).

Ķermeniska kustamā īpašuma gadījumā piemērojamie tiesību akti ir tās vietas tiesību akti, kurā atrodas īpašums tā notikuma laikā, par kuru tiek apgalvots, ka tas ir ietekmējis īpašumtiesības uz to. Saskaņā ar šo vispārējo noteikumu notikusi īpašumtiesību uz ķermenisko kustamo īpašumu iegūšana parasti Skotijā tiks atzīta par spēkā esošu. Līgumiskus jautājumus, protams, reglamentē regula Roma I.

3.9 Maksātnespēja

Apvienotā Karaliste ir dalībvalsts Padomes Regulā 1346/2000 par maksātnespējas procedūrām, kurā izklāstīti attiecīgie noteikumi procedūrās, kas ietver parādnieka mantas pilnīgu vai daļēju atsavināšanu un likvidatora iecelšanu, ja parādnieka galvenās intereses ir kādā ES dalībvalstī (izņemot Dāniju). Ja Skotijas tiesām ir jurisdikcija (kā tas būs gadījumā, ja parādnieka galvenās intereses atradās Skotijā, ko uzskatītu par juridiskās adreses vietu), tiks piemēroti Skotijas tiesību akti.

Gadījumos, uz kuriem neattiecas Regula (EK) Nr. 1346/2000, tiks piemēroti Skotijas tiesību akti, ja Skotijas tiesām ir un tās izmanto savu jurisdikciju.

■ Lapa atjaunināta: 07/06/2021

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.